

VERENIGING OFFICIEREN

GENIE

VTO KMA
officiëren in opleiding

VERENIGING
algemene voorjaarsvergadering
battlefieldtour Dordrecht mei 1940
VOG / VG00 golftoernooi

MAGAZINE EDITIE SEPTEMBER 2019

Jaargang 69 / september 2019

Vereniging van Officiëren der Genie opgericht 1 september 1950. Erkend bij Koninklijk Besluit 5 juli 1952 nr.43. Statuten ingeschreven bij KvK en Fabrieken te 's-Gravenhage onder nummer V-407845.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: bgen b.d. H.M. van Lent
Vicevoorzitter: kol ir. M.D. Rol

SECRETARIS

maj. b.d. ing. D.C.P. Janse
Madrigaal 23, 8265 RR Kampen

PENNINGMEESTER

maj (R) ir. drs. C.P. Ockhuijsen RA
Jean Monnetpad 26, 2553 TW Den Haag
070 - 404 2203,
Bank IBAN NL 15 INGB 0000375237
t.n.v. penningmeester VOG te Den Haag

BESTUURSLEDEN

kap (R) ir. H.W.G. Cox
maj A.T.M. Verbiesen
Ikol b.d. b.d. T.H.A. van Kauwen
maj b.d. A.J.J. Aarendonk
kap C.P. Corvers
elnt D. Lourens

HOOFDREDACTEUR

Ikol b.d. T.H.A. van Kauwen
Klimopzoom 95, 2353 RL Leiderdorp
071 - 541 4789; 06 - 2437 7653
tvankauuuwen@gmail.com

VAN DE HOOFDREDACTEUR

Oud en Jong

03

VERENIGING

Verslag algemene voorjaarsvergadering

04

Battlefieldtour Dordrecht mei 1940

06

Jaarverslag secretaris 2018

08

Uitnodiging najaarsvergadering

09

VOG / VG00 Golftoernooi

10

OPLEIDING

VTO-KMA officieren meren aan bij het regiment

12

COLUMN

Tussen Pen en Pan: onverwachte vakantieliefde

15

PERSOONLIJK

Krasse Knarren

16

In Memoriam

22

GENIE

OUD EN JONG

Mijn eerste verenigingsdaad als volwaardig gepensioneerde was een bezoek aan de Genie Relatiedag 2019. De alweer zesde editie van dit jaarlijks door de Vereniging Genie OnderOfficiëren (VG00) en Green Paper Association (GPA) georganiseerde evenement voltrok zich op dinsdag 18 juni in Oirschot op de zonovergoten Generaal Majoor de Ruyter van Steveninckkazerne.

luitenant-kolonel b.d. Theo van Kauwen

Met het thema 'Optreden in Verstedelijkt Gebied (OVG)' als leidraad betraden brigadegeneraal (veldartillerie) Jan-Willem Maas, commandant 13 Lichte brigade, en luitenant-kolonel Wytze van der Velde, commandant 41 Pantsergeniebatljon, tijdens de ochtendsessie het spreekgestoelte om voor het gehoor van vertegenwoordigers van civiele bedrijven, de genienetwerken, de operationele commando's, het Rijksvastgoedbedrijf en de Defensie Materieel Organisatie hun eenheden op de kaart te zetten. De binnenkomer van generaal Maas dat de ongekeerde groeisput van de genie heeft geleid tot een overvleugeling van de veldartillerie in Oirschot en zijn opmerking dat hij met deze overvleugeling de minste moeite heeft omdat het genie-optreden randvoorwaardelijk is voor het operationele optreden van de brigade, ontlokten bij de genisten in de zaal een meer dan tevreden glimlach.

De rode draad van hun beider verhaal: inzet van robotica en autonome systemen is onontbeerlijk in het toekomstige operationele optreden; innovatief denken is daarbij de sleutel tot succes; militaire innovaties kunnen alleen tot stand komen in samenwerking met kennisinstututen, zoals het Land Warfare Centre,

universiteiten en hogescholen en commerciële bedrijven.

Na het zitgedeelte van de dag kwam het bedrijfsleven aan het woord. In een door GPA met militaire precisie opgetuigd promodorp, dat thematisch was onderverdeeld in **VERKENNEN, INNEMEN en VERBLIJVEN**, kregen de gasten een inblik in de laatste ontwikkelingen op gebieden als foto- en videoapparatuur, inspectiecamera's, het Internet of Things, 3D scanoplossingen, gehoorbescherming, wapens, counter IED, explosievenopruiming en Force Protection, mobiele schietbanen, sensoren voor gebiedsmonitoring en last but not least de door sergeant der eerste klasse Jos Dimiionatis ontwikkelde UXO-marker; een hulpmiddel bij search om onveilige locaties te markeren. Met gepaste trots kon adjudant b.d. Tonio van Rhee, voorzitter van de VG00, na afloop terugkijken op een meer dan geslaagde dag.

Wat mij opviel was dat ik slechts een gering aantal jonge genieofficiëren van eenheden buiten Oirschot zag. Gegeven het uiterst ruimhartige uitnodigingsbeleid van het bestuur van de VG00 een gemiste kans. De genie wordt gedragen door jong en oud. Die verbinding moeten we met elkaar blijven zoeken.

In de daaropvolgende maand juli waarin een nationaal hitterecond werd gevestigd en de vakantieuittocht losbarstte, heb ik een lommerrijke plek opgezocht en me overgegeven aan het boek van militair historicus Christ Klep Van wereldmacht tot 'braafste jongetje'. Zijn beeld van de wereldmacht Nederland voert de lezer terug naar de zeventiende eeuw. Prins Maurits had rond 1600 ongekeerde innovaties doorgevoerd, waardoor Nederland het beste leger van Europa had en ook op zee werd Nederland de sterkste. Van strikte *rules of engagement* tijdens 'missies' was geen sprake. Oorlogshelden werden nog op een voetstuk geplaatst. De dilemma's van het 'braafste jongetje' vat Klep samen in een interview met NRC waarin hij aangeeft dat de Nederlandse samenleving en politiek tegenwoordig even hoge als onrealistische verwachtingen van de militairen koesteren, die tegelijk én dodelijk geweld moeten gebruiken én schone handen moeten houden. Van wereldmacht tot 'braafste jongetje' is een aanrader.

Met dank aan Anneke Janissen voor de redactieondersteuning en de opmaak is deze vakantie-editie van Genie tot stand gekomen. Ik wens u liefde voor het vak en plezier bij het lezen toe.

VERSLAG ALGEMENE VOORJAARSVERGADERING

Dordrecht 5 april 2019

majoor b.d. Daan Janse, secretaris VOG

Opening

Blij verrast met de grote opkomst, opent de voorzitter de vergadering en heet allen van harte welkom in het Postillion Hotel in Dordrecht. In het bijzonder heet de voorzitter de ereleden Jaap Brandenburg en Harrie Lemmens alsmede ons erelid 'met kroon' Jan Kamminga en zijn echtgenote Adrie welkom. Ook een bijzonder woord van welkom voor Fons Aarendonk als lid van verdienste en de oud-voorzitters van de VOG Henk Rietveld, Jaap Brandenburg en Fico van den Dungen.

Bericht van verhindering is ontvangen van onder andere Jaap Zielhuis, Anton Touw en bestuurslid Dennis Lourens.

Mededelingen van het bestuur

Overledenen. Sinds de vorige ledenvergadering van 5 oktober 2018 is ons een aantal leden ontvallen. De voorzitter verzoekt de aanwezigen op te staan:

* 16 december 2018:

luitenant-kolonel b.d. ir. C v Unen
in de leeftijd van 87 jaar;

* 5 februari 2019:

luitenant-kolonel b.d. Martin Sturm
in de leeftijd van 71 jaar;

* 22 februari 2019:

luitenant-kolonel b.d. Frits Ruinen
in de leeftijd van 75 jaar;

* 11 maart 2019:

kapitein b.d. Rob Hercules
in de leeftijd van 79 jaar;

* 28 maart 2019:

ir. Tom Zwart
in de leeftijd van 81 jaar.

De voorzitter verzoekt een moment stilte te betrachten. Hij legt vervolgens uit dat het bestuur niet altijd zelf aanwezig kan zijn bij lief en leed gelegenheden. Hij dankt daarom Jaap Zielhuis en Koos de Vos die bij de uitvaart van Tom Zwart aanwezig waren.

De voorzitter memoreert vervolgens dat plaatsvervangend Commandant Der Strijdkrachten luitenant-generaal Martin Wijnen met ingang van 28 augustus 2019 is benoemd tot commandant Landstrijdkrachten. Na Maarten Schouten en Marcel Urlings komt er aldus weer een genist aan de top van de Koninklijke Landmacht.

Ledenbestand

Het totale bestand aan leden is nu **889** leden (een lichte groei ten opzichte van oktober 2018).

Agenda

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Verslag van de vorige vergadering

Het verslag van de najaarsvergadering van 5 oktober 2018 op de Knobbel in 't Harde is gepubliceerd in Genie editie januari 2019 (blz. 6 e.v.) en op de VOG-website. Met dank aan Ton Verbiesen, ad hoc secretaris, wordt het verslag goedgekeurd en vastgesteld

In Genie is een fraai beeldverslag opgenomen van de middagexcursies in het Kenniscentrum Wapens- en Munitiesystemen en het Artilleriemuseum en de afsluitende borrel op het terras van de officiersmess. De voorzitter brengt een compliment over aan Fons Aarendonk die zelf afwezig was maar wel alle afspraken had gemaakt voor de locatie, de excursie, de uitstekende verzorging en, last but not least, de gunstige financiële afwikkeling.

Binnengekomen stukken

De secretaris meldt dat er geen voor deze vergadering relevante stukken zijn ontvangen.

Jaarverslag secretaris

De secretaris presenteert het jaarverslag 2018 (verslag in deze editie).

Ontwikkelingen m.b.t. Genie Magazine

Begin 2018 is weer een fraaie editie van Genie verschenen. De voorzitter polst of iedereen Genie editie januari 2019 (in combinatie met het regimentsblad Genist) heeft ontvangen. Ongeveer 10 aanwezige leden geven te kennen Genie niet te hebben ontvangen. Deze leden worden door de voorzitter verzocht de juistheid van hun adresgegevens te verifiëren bij de secretaris.

Op grond van een ledenraadpleging in het najaar van 2018 over de verspreidingsvorm van Genie is gebleken dat onze leden er de voorkeur aan geven het magazine alleen digitaal te ontvangen (500 digitaal versus 318 hardcopy).

De voorzitter geeft aan dat vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) het Mineursrapport alleen nog achter het gesloten ledenge-deelte van de website beschikbaar is.

Gepasseerde en komende activiteiten

- Op 30 november 2018

heeft het **VOG/Regiment Symposium** 'Adaptieve Genie' in Stroe plaatsgehad (het verslag is gepubliceerd in Genist en onze voorzitter heeft zijn belevingen opgetekend in zijn voorwoord in Genie editie januari 2019). Een meer dan geslaagd evenement met een opkomst van 300 deelnemers (40% civiel en een ruime VOG vertegenwoordiging). Dennis Lourens wordt bedankt voor zijn bijdrage vanuit het VOG bestuur.

- Op 7 juni 2019

is het **VOG/VGOO golftoernooi** gepland bij golfclub Almkreek in Almkerk (uitnodiging volgt digitaal). Voorzitter geeft aan dat ook deze keer externe deelnemers (relaties van de regimentscommandant en Green Paper Association) worden verwelkomd. Als *Special Guest* is uitgenodigd Wouter Hendrikse.

Hij raakte gewond als pantsergenist in Uruzgan en heeft zijn PTSS via het golfspel overwonnen.

- Op vrijdag 15 november

is de **algemene najaarsvergadering** met excursie bij de Explosieven Opruimingsdienst Defensie in Soesterberg, Projectofficier: Tonnie Verbiesen.

- Ook staat in 2019

de **Operationele Module 2019** op het programma. Dennis Lourens zal dit jaar weer optreden als projectofficier voor de operationele module. Het thema is 'Leiderschap op de (genie) Schop', over anders leidinggeven in de context van het nieuwe gevechtveld.

Het is tijd voor disruptieve verandering! Zie hierover het artikel op onze website: onder de inspirerende leiding van kolonel Gert-Jan Kooij heeft een aantal jonge officieren, waaronder VOG bestuurslid Dennis Lourens, een nieuwe visie op leiderschap gepresenteerd aan CLAS. Kijk zeker ook naar de video hierover op de website!

Nadere gegevens volgen.

- Op 24 april 2020 houden we onze **voorjaarsvergadering** met excursie bij het Mediacentrum Hilversum. Dit is een initiatief van Fré Hogenbirk, die de eerste afspraken heeft gemaakt. Projectofficier vanuit bestuur is Kees Ockhuysen.

- Omstreeks mei 2020 organiseert Peter Corvers weer een **'VOG-Café'** met een podium voor wat leeft onder jonge genie-officieren.

- Als klapper op de vuurpijl: in het najaar van 2020 volgt een **groots lustrumfeest!** Het bestuur heeft hiervoor extra budget uitgetrokken. De najaarsvergadering 2020 komt hierdoor te vervallen.

Financiële aangelegenheden

Penningmeester Kees Ockhuysen heeft de financiële cijfers over 2018, inbegrepen de balans en de begroting 2019, ter vergadering ter beschikking gesteld. Het boekjaar 2018 is afgesloten met een positief saldo. De vergadering gaat akkoord met het bestuursvoorstel een deel van dit saldo te reserveren voor het lustrumfeest 70 jaar VOG in 2020. Er zijn verder geen vragen aan de penningmeester.

Kascontrolecommissie

Verslag. De kascontrolecommissie, bestaande uit Harry van Baars en Claudius Schrover, geeft de penningmeester een compliment voor het financieel beheer. De VOG is een gezonde vereniging met voldoende eigen middelen. Wel wordt aandacht gevraagd voor het exact vaststellen van het aantal leden en het aannemen van leden met een contributieachterstand. De vergadering verleent bij acclamatie decharge aan de penningmeester en het VOG bestuur voor het financiële beleid over het jaar 2018. De voorzitter dankt de commissie.

Benoeming kascontrolecommissie. Claudius Schrover zal nog een jaar deel uitmaken van de kascontrolecommissie. Harry van Baars wordt door de voorzitter bedankt voor zijn bijdrage en stelt als zijn opvolger Harrie Lemmens voor. De vergadering stemt bij acclamatie hiermee in. Fico van den Dungen geeft aan dat er volgens de statuten een reserve-lid voor de commissie moet worden benoemd. Op voorpraak van de voorzitter wordt hij benoemd in deze functie.

Bestuurswisseling

Aftredende bestuursleden zijn de kapiteins Peter Corvers en Dennis Lourens. Beiden zijn echte toppers in ons bestuur die de link naar de jongere leden mogelijk maken. Peter o.a. door zijn inbreng voor het innovatie symposium 2016 en de VOG Cafés en Dennis voor o.a. de succesvolle Operationele module 2017 over 'de toekomst van de genieofficier' en het symposium 'Samen banen we de weg' in 2018. Beiden stellen zich herkiesbaar. Conform het huishoudelijk reglement worden de door het bestuur voorgedragen kandidaten geacht te zijn verkozen als er geen tegenkandidaten zijn ingebracht. Omdat er zich geen tegenkandidaten hebben aangediend, zijn

Peter Corvers en Dennis Lourens bij acclamatie herbenoemd.

Rondvraag

Er zijn geen vragen voor de rondvraag

Vaststelling volgende vergadering

De volgende ledenvergadering is de na-jaarsvergadering op vrijdag 15 november in Soesterberg.

Sluiting

De voorzitter dankt de leden voor hun aanwezigheid en de steun aan het bestuur en wenst allen nog een mooie VOG middag. Hij verzoekt de leden een wenskaart te ondertekenen voor majoor b.d. Gerard Busse die terminaal ziek is.

Tot slot sluit hij de vergadering.

Huishoudelijke mededelingen middagprogramma

Majoor (res) Harry Cox informeert de aanwezigen over het verdere verloop van de dag.

Battlefieldtour Dordrecht mei 1940. Het middagprogramma van de voorjaars ALV op 5 april 2019 voor de geïnteresseerde genieofficieren met hun partners. De deelnemers worden door vier gidsen - Randy Noorman, Wouter Hagemeijer, Erik Jellema en Fayzal Alibaks - aan de hand genomen langs de vele locaties waar de gevechten plaatshadden.

Saskia Stoelinga

Battlefieldtour

mei 1940

Dordrecht was samen met Rotterdam, Utrecht en Schoonhoven een voornaam centrum van de technische troepen van het Nederlandse leger. Zo herbergde de stad het depot voor de Pontonniers en Torpedisten.

Dordrecht was tijdens de begindagen van de Tweede Wereldoorlog van groot strategisch belang. De Duitsers wilden via de Zwinndrechtse brug en de Moerdijkbruggen oprukken naar Den Haag. Vier dagen lang werd er hevig gevochten om beide bruggen over de Oude Maas onbeschadigd in handen te krijgen. Wat velen niet weten, is dat er bij de gevechten in Dordrecht tussen 10 en 14 mei meer Nederlandse soldaten zijn omgekomen dan in Rotterdam. De gevechten

bereikten het hoogtepunt op 13 mei 1940, maar leverde niet meer op dan een uitstel van het onvermijdelijke.

Geen draaiboek, geen kaarten

Het begon voor Dordrecht op 10 mei 1940. Rond 4.30 uur vielen de Duitsers de stad aan. Een vijandelijke overval waar de Nederlandse verdediging alles behalve klaar voor was. Het had er alle schijn van dat er in het kantonnement Dordrecht geen enkel draaiboek bestond. En ook het feit dat de stad over maar liefst vier stafkaarten was verdeeld - die overigens onder de troepen niet voorhanden waren - droeg niet bij aan afstemming en overzicht van een oorlog in wording.

Nauwelijks manschappen

Bij de bruggen waren nauwelijks manschappen aanwezig. De kantonnementsstaf concentreerde zich op het behoud en de defensie van de stad. De daarbij ter beschikking staande troepen werden daarom 'tactisch' anders ingezet. Tot nu toe hebben de militaire geschiedschrijvers niet kunnen vaststellen of er in die besluiten om troepen naar alle hoeken van de stad te sturen enige vooraf afgestemde structuur bestond, of dat dit allemaal ad hoc besluiten waren van compagniecommandanten en overige officieren.

april 2019

Halfnaakt

Omdat de vier gidsen anno 2019 wel over nauwkeurige kaarten beschikken, wordt het voor het gezelschap in de Dordtse wijk Krispijn snel duidelijk hoe het een en ander kon gebeuren. Bij de Julianakerk, het huis van de lokale arts, de Marnixschool en villa Weizigt horen we de strategieën vanuit Nederlandse en Duitse kant aangevuld met de nodige ooggetuigenverhalen. „Soldaten die in de villa waren gelegerd, werden wakker door de vliegtuigen en renden in paniek halfnaakt de straat op. Soms in ondergoed en vaak ook nog zonder wapen.” Uit de ‘zuidfront-holland 1940’ archieven: ‘Toen de reserve 1e luitenant J. van der Houwen, officier van achterwachtpiket, zijn kwartier verliet en per fiets op weg ging over de Krispijnseweg richting kazerne, werd hij beschoten door parachutisten die in de polder waren geland. Bij de kazerne aangekomen bleek nog praktisch geen enkele militair gereed voor actie. Hij verordonneerde de enkele wel paraat zijnde manschappen te verzamelen en voorzag ze van 20 patronen de man.’

Biljarten

De rondleiding gaat verder in het Weizigt-park, de omgeving waar 140 Duitse parachutisten zijn geland. Niet alleen aan Nederlandse zijde ging het verkeerd. De wapenuitrusting van de Duitsers kwamen per parachute in een ander deel van de stad terecht. Zij moesten het aanvankelijk doen met het pistool dat ze op zak hadden. Het café leek een goede plaats om onder te duiken. Wijzend naar het huidige café Sebes aan de Krispijnseweg vertelt de gids: „Het verhaal gaat dat daar toen ook al een café zat en dat een paar Duitsers naar binnen gingen om te biljarten.”

De bruggen

Uit onderzoekswerk van Jan van der Vorm (1929-1999) blijkt dat bij de bruggen veel te weinig manschappen waren ingezet. „Een twee of drietal mannen van de spoorwegtroepen zat op een positie tussen de eerste en twee bogen (Zwijndrechtse zijde) waar een bedieningshuisje was. Ze hadden weliswaar 60 kogels de man ter beschikking maar een zeer slecht schootsveld richting verkeersbrug. Bovendien konden de Duitsers zich achter de opstaande randen tegen dit vuur dekken. Op de verkeersbrug was een wachtpiket van slechts vier man aanwezig. Waarom de brugwacht geen gebruik hebben gemaakt van de kazematten onder de klep, is volstrekt onduidelijk.” Vanuit het Zuiden komen er dan steeds meer Duitse soldaten naar Dordrecht. Op veel plaatsen komt het tot confrontaties. In de archieven valt te lezen: ‘Individuele militairen met een streep of meer trokken er autonoom op uit en smeden eigen plannen. Zelfs als men andere verbanden tegenkwam, vond geen enkel afstemming plaats.’ Het station van Dordrecht wordt ingenomen en later heroverd. Als het gezelschap zich in die omgeving bevindt en zicht heeft op de bruggen en het station wordt gememoreerd dat het niet de depottroepen zijn, zoals men lang heeft gedacht, die als eerste een effectieve verdediging maakten tegen de Duitsers, maar de Spoorwegtroepen. Een andere wetenswaardigheid is dat de Duitsers ondanks het slechte materieel en de gebrekkige voorbereidingen behoorlijk lang zijn tegengehouden. „Dat had niets te maken met beleid, wel met individuele moed en doortastendheid.”

De eerder vermelde Jan van der Vorm, die buitengewoon veel heeft betekend voor de formulering van de moderne krijgsgeschiedenis verwoordde het zo: ‘Dat Nederlandse officieren anno 1940 zich totaal niet bewust waren van het feit dat men lichte troepen, zoals luchtlandingstroepen of parachutisten direct moet aanvallen en hen niet de kans moet bieden om zich te settelen, was

een kwestie die in de opleiding en bijscholing van het Nederlandse kader volledig ontbrak.’

Onderzoek

Er zijn historici en militairen die vermoeden dat het verzet in Dordrecht ertoe heeft bijgedragen tot de Duitse beslissing om Rotterdam te bombarderen. Dat na deze indrukwekkende rondtoer in Dordrecht wetenschappelijk onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog in dit gebied nog altijd nodig is, was voor iedereen duidelijk.

Wederom genoeg stof voor een mooie nazit in het Postiljon Hotel. De voorzitter dankt de gidsen voor de levendige verhalen op de plekken waar de heftige strijd om Dordt zich afspeelde. Na de bitterballen, de (brande)wijn, het mineurslied en het Sodeju! toog iedereen tevreden en weer een beetje wijzer huiswaarts.

www.zuidfront-holland1940.nl

Het jaar 2018 stond in het teken van diverse activiteiten voor alle VOG-leden, activiteiten voor jongere collega's in actieve dienst en activiteiten waarbij een groot deel van de aanwezigen iets ouder was.

majoor b.d. Daan Janse, secretaris VOG

jaarverslag secretaris 2018

Jaarvergaderingen

De algemene voorjaarsvergadering 2018 vond plaats op 6 april in Bevrijdingsmuseum Zeeland te Nieuwdorp. In het kerkje van het museum regisseerde de voorzitter strak de algemene ledenvergadering en na de lunch werden in groepen de verschillende delen van het museum bezocht.

Najaarsvergadering op de Legerplaats bij Oldebroek (vrijdag 5 oktober), waar na de algemene najaarsvergadering en de lunch, het Kennis Centrum Wapensystemen en Munitie werd bezocht.

Overige activiteiten

1 Juni: het VOG/VGOO Golftoernooi op het Rijk van Nijmegen; voor de start van het toernooi kregen alle deelnemers een mooie VOG golf polo en daarna sloegen de vele deelnemers door de regen heen een balletje. Aan verschillende hoog- en laagvliegers werden zeer mooie prijzen

uitgereikt. Na de prijsuitreiking en de BBQ was het nog lang onrustig in de hoofdstad van Overijssel.

Het VOG café voor jonge officieren in Reek kende een lagere opkomst dan normaal. De doelstelling van de VOG wordt op beperkte schaal gehaald maar het is de energie die de VOG erin steekt zeker waard. Goede kwaliteit; gedachte-wisselingen met regimentscommandant en monitor zijn positief.

VOG Symposium 2018 'Total Force Genie' op 30 november in Stroe. Een zeer groot aantal deelnemers was aanwezig op deze dag. Goede inleiders, zowel militairen als uit het bedrijfsleven gaven aan dat we elkaar moeten opzoeken en samenwerken, in het belang van allen. De aangeboden workshops waren zeer interessant en de deelnemers werden aan het werk gezet om oplossingen voor bepaalde problemen aan te dragen.

Als afsluiting van het programma was er de 'ROAST' van de regimentscommandant, waar de aanwezigen vragen konden stellen aan de regimentscommandant.

Communicatie

Ons blad Genie is ondanks de nodige uitdagingen weer uitgekomen afgelopen jaar. De facebook pagina trekt veel geïnteresseerden, er zijn inmiddels bijna 300 volgers die regelmatig actuele informatie krijgen over wat er in de Krijgsmacht gebeurt en binnen de genie in het bijzonder. De website werd ook druk bezocht, steeds meer leden weten de website te vinden. Wij verzoeken u allen uw privégegevens up to date te houden.

Samenvattend: we kunnen terugkijken op een geslaagd 2018; het bevorderen van kameraadschap en het bevorderen van onderling contact stonden weer hoog in het vaandel.

ALGEMENE NAJAARSVERGADERING

UITNODIGING

vrijdag 15 november in Soesterberg

Het bestuur van de Vereniging van Officiëren der Genie nodigt u uit tot het bijwonen van de algemene najaarsvergadering op 15 november 2019 in Soesterberg.

De vergadering vindt plaats op de Sergeant-majoor Scheickkazerne, thuisbasis van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD).

Na de lunch is er een presentatie over het werk van de EODD en aansluitend een rondleiding.

10.00 uur	ontvangst
10.30 uur	welkomstwoord door commandant EODD, kapitein ter zee Gerard Hekkers en de stafadjutant Peter Martens
10.45 uur	algemene Ledenvergadering (voor de agenda ga naar pagina ledenvergadering in het ledengedeelte van de website)
12.15 uur	aperitief en lunch
13.30 uur	presentatie en rondleiding
16.00 uur	afsluiting, met een hapje en een drankje in aanwezigheid van commandant EODD en de stafadjutant

Locatie

SM Scheickkazerne
Zeisterspoor 12
Soesterberg

Inschrijving

Inschrijven kan via de website www.vog-genie.nl of door overschrijving van € 10,- per persoon naar bankrekeningnummer NL 15 INGB 0000 375 237 t.n.v. Penningmeester VOG in Den Haag; onder vermelding van: najaarsvergadering 2019.

VOG/VGOO GOLFTOERNOOI 2019

Almkerk, vrijdag 7 juni

Hennie Braat

De golfbaan Almkerk vormde op vrijdag 7 juni het decor van het inmiddels traditionele golftoernooi van de VOG/VGOO. Rekening houdend met de vaak onderling conflicterende vakantieagenda's van de deelnemers, werd na afloop van de editie 2018 gekozen voor een vaste speeldag, de eerste vrijdag van de maand juni. De inschrijving verliep aanvankelijk crescendo, maar naarmate de speeldatum dichterbij kwam meldden zich nogal wat vaste deelnemers alsnog af.

In zijn welkomstwoord zei de voorzitter van de VOG verheugd te zijn met de deelname van oud Commandant der Strijdkrachten Tom Middendorp, de Inspecteur Generaal van de Krijgsmacht Hans van Griensven en de regimentscommandant Burg Valk. Een bijzonder warm welkom was er dit jaar voor Wouter Hendrikse die door het spelen van golf zijn PTSS heeft weten te overwinnen. Tot slot een welkom voor een deelnemer van het eerste uur: John Akkerman van Green Paper Association (GPA) en uiteraard zijn gasten. Hoewel de aantal deelnemers ietwat minder was dan voorgaande jaren, konden toch nog 12 flights worden gevuld. Zes aspirant golfers stonden te popelen voor de clinic. De hoop werd uitgesproken hen volgend jaar bij het reguliere toernooi terug te zien.

Onder het genot van koffie, thee en een lokale lekkernij volgde de uitleg van de spelregels van Texas Scramble.

En zo kon na een gedegen warming up het echte werk beginnen.

De deelnemers, te herkennen aan de polo's die ook al vorig jaar waren uitgeleend, niet te verwarren overigens met de

Franse groene hesjes, werden tijdens de rondgang langs de holes gelaafd door de aanwezige marketenster. Haar brandewijn en uienrats vond gretig aftrek.

In tegenstelling tot vorig jaar waren de weergoden gunstig gestemd, zodat iedereen kon genieten van een aangename zomerse dag. Alleen de laatste flights zullen daar anders over denken; nog net voor binnenkomst werden zij getrakteerd op een fikse bui.

Eenmaal terug in het clubhuis werd het gezelschap gefêteerd op een al dan niet alcoholische versnapering en diverse warme hapjes.

Tijd voor het opmaken van de dagoogst. Hoewel bij de clinic het wedstrijdelement ontbrak, is toch vermeldenswaardig dat Ruud Moeskops het verst kon slaan, dat Annet Aarendonk het meest zuiver kon putten en dat Peter van Reeuwijk een bal over 50 meter in het vangmandje kon slaan.

Na de prijsuitreiking en de overdracht van de organisatie van het golftoernooi 2020 aan Michel Monteban was het tijd voor het versterken van de inwendige mens. De regen noopte de kok de geplande barbecue af te blazen. Zijn alternatief, een heerlijk lopend buffet, vormde een meer dan volwaardig alternatief. Samenvattend: het golftoernooi 2019 was wederom een groot succes; de organisatie van het golftoernooi 2020 ziet uit naar uw inschrijving voor de wedstrijd en de clinic op **vrijdag 5 juni 2020**.

De wedstrijd:

Bij de heren was de neary dit jaar weer voor Glen Vincentie. Voor de dames was er in deze categorie geen score. Zij konden de green niet in een keer bereiken. De prijs voor de longest drive ging bij de dames naar Maartje Wever en bij de heren naar Tom Middendorp.

De derde plaats was voor de flight Marjan Rijkaard van Capelle, Wouter Hendrikse (onze special guest), Tom Middendorp en Daan Janse.

De tweede plaats ging naar de flight Marcel van de Broek, Pim van Gurp, Dyon Domen en Hans Sanders.

Winnaars van het golftoernooi 2019 werden: Elke van de Berg, Fons Aarendonk, Bert Kok en John Gielen.

Met dank aan de relaties van GPA konden alle winnaars in de prijzen worden gezet.

27 augustus 2018 tijd voor de opkomst van de nieuwe lichting genisten van de KMA. Bestaande uit twee langmodelliers en tien kortmodelliers. Zes man die voorafgaand aan de VTO een tijdelijke tewerkstelling van zes maanden draaiden en zes man rechtstreeks van de KMA. In totaal twaalf man. Twee doorstromers van de Infanterie, één man die door een blessure opnieuw moest beginnen en negen man zonder bijzonderheden. Ondanks de vele verhalen van voorgaande lichteningen wisten wij inhoudelijk niet wat ons te wachten stond, het bleef voornamelijk bij het succes wensen. De eerste hindernis was wel bekend, of beter, berucht, de Entre Nous.

leerling VTO-KMA, lichting 2018

VTO-KMA Genie

een verslag van de vaktechnische opleiding

De eerste twee weken, de Entre Nous, stonden in het teken van het groepsproces en basis geniehandelingen. Voor het kader de kans om te kijken wat deze lichting in zijn mars had. Het vormen van een groep ging niet geheel naar verwachting van het kader. De stormfase werd snel gepasseerd, bijna overgeslagen, waardoor nauwelijks conflicten zijn ontstaan. Dit zelfs ondanks de vele teamopdrachten waarbij in snel tempo de verschillende componenten elkaar opvolgden. De eerste indruk vanuit het kader was positief; 'Wij hebben weinig grote fouten kunnen onderkennen, toch willen we jullie de kans niet ontnemen om ook aan de mentale component te kunnen werken.' Terugkijkend op de eerste twee weken zijn deze voorbij gevlogen. Er is veel geleerd en de eerste basis voor een hechte groep VTO'ers was gelegd.

De weken aansluitend aan de Entre Nous gingen in hetzelfde tempo door. De kennis en kunde die een genist moet hebben is groot, dit blijkt ook uit de opbouw van de VTO. De themaweekten volgden elkaar in snel tempo op, waarbij opdrachten veelal in de avond werden uitgewerkt.

Al snel stond de eerste oefening op het programma. De focus lag op het betrekken van een Tactical Assembly Area (TAA), waarbij twee zaken duidelijk naar voren kwamen. Het eerste punt geldt voor alle lichteningen; niet goed is opnieuw en het kan (bijna) altijd beter. Het tweede punt is iets van onze lichting, wat gedurende de gehele opleiding terug is gekomen; "SPEAR incompleet kapitein".

Na het afronden van de oefening stond het campagnethema Combat voor de deur, die afgesloten zou worden met een veelal gevreesde oefening. Gedurende dit themablok zijn de cursussen demolitie, MGB en wachtpost (WP) hoog gevolgd. Gedurende de cursussen werd duidelijk dat de lichting niet van stil zitten hield. Van het maken van diverse MGB bruggen tot het bouwen van de WP hoog,

tijden werden ruim gehaald dankzij hard werken en teamwork. De oefening combat werd uitgevoerd in samenwerking met de VTO KMS lichting, waarvan merendeel nog geen ervaring had met demolitie. Voor ons was dit een mooie kans om de diversiteit van voorbereiden en leidinggeven verder te ontwikkelen. De oefening gaf een goed beeld van het werk als genist: veelzijdig, hard werken en lange dagen/nachten.

Na het campagnethema Combat kwam het volgende campagnethema PSO / PME. Door middel van een tactische oefening zonder troepen (TOZT), tactische oefening op kaart (TOOK) en diverse lessen werden wij voorbereid op het bouwen van een pelotonsbasis.

De oefening stond gepland in de laatste week voor de kerstvakantie. Zowel standaard constructies als geïmproviseerde constructies passeerden de revue.

Direct aansluitend aan de kerstvakantie werd het campagnethema Security ingeleid met de intermediate search advisor (ISA) cursus. Gedurende de drieweekse cursus kwam het werken met de verschillende middelen aanbod, de verschillende tactics, techniques and procedures (TTP's) en het geven van advies als pelotonscommandant. Aansluitend aan de cursus werd in Marnewaard het campagnethema Security afgerond. Dankzij de samenwerking met de VTO KMS, bestaande uit veelal doorstromers, werd het belang van het gebruiken van de kennis binnen je peloton benadrukt bij ons. Door de samenwerking met de KMS, externe partijen en het geheel zelfstandig optreden was de leercurve ook deze week weer voortgezet, in alle drie de componenten (fysiek, mentaal, conceptueel).

Na het afronden van de vier verschillende thema's konden wij ons richten op de eindoefening. Een oefening waarin al het geleerde terug zou komen en je voor de laatste keer kon laten zien wat je aan de opleiding hebt gehad. Dankzij de goed geplande en georganiseerde oefening konden wij dit daadwerkelijk laten zien.

In de eerste periode lag de focus op het conceptuele, waarbij niet alleen beoefende TTP's naar voren kwamen, maar dankzij een ovg-actie (optreden verstedelijkt gebied) kwam ook het onbekende voorbij. De oefening werd afgerond met een final run.

Nog één keer laten zien dat wij het genie-embleem waardig zijn. Na veel gevloek, moeilijke gezichten, maar bovenal samenwerking hebben wij de eindstreep gehaald. Als trots team mochten wij vrijdag 1 maart 2019 aanmeren bij het Regiment Genietroepen.

SODEJU!

KADER BEDANKT!

VAKANTIELIEFDE

Tussen Pen en Pan

VIJF KINDEREN FRÉ, MARC, SAM, FLEUR EN OLIVIER IN DE LEEFTIJD VAN 27 TOT 37 JAAR EN MIJN MAN (THEO VAN KAUUWEN) ZORGEN VOOR VEEL LEVEN IN DE BROUWERIJ.

Saskia Stoelinga
reactie? saskiastoelinga@gmail.com

Het is warm. Niet onaangenaam. We eten een kleurrijk maal met een koud Spaans biertje. Wat gaan we doen? Een vraag die op vakantie vaker wordt gesteld dan thuis. Verlaten we de kust voor de bergen? Theo kiest voor rust. Zijn hoofd zit nog vol werk. En samen voelen we de heftige emoties van onze oudste dochter die intensief wordt behandeld voor een Hodgkin. Een diepe pijn die zich niet zomaar opzij laat zetten. Wat is wijsheid?

We vertrouwen op booking.com. Achter Lorca in een prachtig natuurgebied zien we Casa Lamberdina gerund door Bert en Diny. Gaan we ons nestelen bij deze vijftigers met een Brabantse inslag, terwijl ik net voor Spaans A1 ben geslaagd? Aan de andere kant ook een gewaagde stap als ik denk aan de hilarische tv-momenten uit 'Ik vertrek'. Met een paar klikken op mijn mobiel is de zaak ineens beklonken. We hebben een kamer en een uur later vraagt Bert per mail of we vanavond willen mee-eten. Dan houdt hij daar rekening mee. In een vlaag van opwindend schrijf ik ons ook daarvoor in. Allemaal onder het mom: als het niets is zijn we zo vertrokken. We rijden weg uit Aguilas, de kom aan zee tussen twee bergen. We oriënteren ons in dit indrukwekkende achterland op rustige bijwegen en tikken vast het adres van ons nieuwe verblijf in dat niet op de mapa Michelin staat en zelfs door de TomTom

als onherbergzaam wordt gezien. Ik ben er blij om. In elk geval geen massatoerisme daar.

Slingerend door de Huelta, de groentetuin van Europa, waar amandel- sinaasappel- en citroenbomen elkaar afwisselen tussen kassen vol broccoli, paprika's en artisjokken maken we grapjes over wat komen gaat. Het niemandsland begint pas als we op hoogte raken. Weidse uitzichten en steeds smaller wordende wegen. Bergen zijn obstakels. Lange tunnels om de andere kant van het leven te bereiken. Theo voelt zijn kracht in het stuurwerk en ik ben sterk in mijn rol als sidekick. Het lijkt op een spannend huwelijk. Dat helpt bij de zoektocht naar onze parel van de vallei El Cumbre. Na alle grondsoorten te hebben bereden, inclusief de nodige verwensingen, houden we stil op een plateau waar inderdaad een casa staat. Een hond begroet ons. Niets aan de hand, welkom op mijn paradijsje, zegt de taal van zijn staart.

Toch lopen wij argwanend langs de gasten die aan de rand van het zwembad liggen. Dat verdampt als Bert en Diny wijn inschenken, olijven neerzetten en vertellen hoe ze zes jaar geleden dit bijzondere plekje kochten. Een fotoboek is een stille getuige van een lang leerzaam traject van bouwrijp maken, de eerste steenlegging tot en met de oplevering van hun droomonderkomen. Inmiddels aanschouwen wij het resultaat. Een

zelfvoorzienend, modern, comfortabel en vooral aards huis dat natuurlijk wortelt op de berg en uitkijkt over de vallei. En daar hebben wij een kamer met een inloopdouche die uitkijkt op de gewelfde omgeving met al haar kleuren en geuren. Totale naaktontspanning. Om nimmer meer te vergeten.

En zo zitten wij een paar uur later in een buitenkeuken aan tafel met zes gasten die net zo impulsief zijn als wij om van de gastvrijheid van die ondernemende Brabanders te genieten. En zonder overdrijven meld ik dat een ouderwetse sterrenhemel nadien voor heel veel uitgestelde liefde zorgt. Om dat te verwerken, maken Theo en ik de volgende dag op aanraden van Bert een schone wandeling door een bloemenrijke oude rivierbedding die ons naar het dorpje Parroquia voert, alwaar ons in de lokale taberna een overheerlijk menu del dia met everzwijn wacht. De terugweg verloopt zwaar, maar zonder één onvertogen woord.

Terwijl ik dit schrijf heb ik de balletjesrok van de markt van Velez Rubio aan. Mijn linnen jurkje hangt aan een knaapje voor nog zonniger tijden in het Nederlandse. Diny weet precies in welke kraam wat te halen valt, en verder zijn de amandelen die het laagst aan de boom hangen het lekkerst. Moraal van dit verhaal: pluk de dag en trek erop uit mensen.

KRASSE KNARREN

BEUGELING

We hebben onderweg naar Uden geen files en zijn daarom een half uur te vroeg bij Krasse Knar Bob Beugeling. Dat blijkt maar goed ook. Het verhaal van Bob laat zich niet in een uurtje vertellen. Hij zou er gemakkelijk een boek mee kunnen vullen.

Bob is op 11 januari 1939 geboren in Den Helder. Bij bombardementen aan het begin van de oorlog werd ook zijn ouderlijk huis verwoest. Wonder boven wonder bleef het gezin met een oudere broer en zus gespaard. Wel betekende het een verhuizing per bakfiets naar de grootouders in Haarlem. Vele verhuizingen zouden volgen tot het gezin in Bussum belandde. Ook daar bleek het niet veilig te zijn. In de voortuin stond een Duitse mitrailleurpost op de toegangsweg naar hotel Jan Toeback waar een Duitse commandopost was gevestigd. Een dankbaar doelwit voor de geallieerden. Bob's vader, een marine-vlieginstructor, was intussen, net op tijd, met enkele collega's in hun vliegtuigen ontsnapt uit Den Helder. Hij belandde aanvankelijk in Nederlands Indië, kon ook daar weer op het nippertje ontsnappen naar Australië, en hij ging later naar

Amerika en Engeland. Aldus heeft Bob zijn vader pas leren kennen na de oorlog. Hij had veel vliegers opgeleid en niet zien terugkomen van missies. Teveel.

Hij was een totaal verzuurde man geworden die teveel dronk en met iedereen ruzie maakte. Van PTSS had toen nog niemand gehoord.

Na de MULO-B mocht Bob naar de HBS en moest hij vervolgens in dienst. Hij werd tot afgrijzen van zijn vader geplaatst bij de landmacht. Het huis was te klein. Hoewel Bob niet stond te trappelen, was de dienst een welkome ontsnapping. Hij werd geselecteerd voor de reserve-officiersopleiding en werd pelotonscommandant bij de 15e Afdeling Luchtdoelartillerie in Eefde. Na zijn dienstitijd ging Bob elektrotechniek studeren in Eindhoven. Zo ver mogelijk van huis. Toen zijn vader voor de zoveelste keer ruzie maakte over de hoeveelheid geld dat de studie wel niet kostte, was de maat vol. Hij zou voortaan helemaal voor zichzelf zorgen. Tijdens een herhalingsoefening vertelde een militaire arts hem dat hij op rijkskosten had kunnen studeren. Bob's interesse voor terugkeer naar het leger was gewekt. Hij werd kortverbandvrijwilliger en als pelotonscommandant geplaatst bij het Depot Genietroepen in Vught. Bob volgde tussendoor op eigen initiatief cursussen op de buitenscholen van de genie en werd zo steeds meer genist. Zijn hoofdstudie elektrotechniek raakte echter in het slop. Toen hij dan ook het aanbod kreeg om beroeps te worden, hoefde hij niet lang na te denken.

Tot zijn eigen verbazing werd hij na de SRO-Genie gelijk plaatsvervangend commandant van 13 Pantsergeniecompagnie. Een hele eer. Hij werd o.a. verantwoordelijk voor de vervanging van de verouderde wielvoertuigen door de M113. Een tekort aan operationele kennis en ervaring in genietactiek brak hem op. Hij werd verbindingsofficier bij 101 Geniegevechtsgroep in Wezep en daarna commandant van 107 Kipauto-compagnie. Het was de tijd van de opkomst van de VVDM, de vrije haardracht

en de vrije reveille. Hierna volgde plaatsing als hoofd Camouflage en Veldversterkingen in Reek en commandant van de Verbindingsschool in Vught.

De functie daarna, commandant Kazernecommando, was een dieptepunt. Het werk kostte veel negatieve energie en was basis voor de burn-out die hij in zijn volgende functie als commandant SIOG zou krijgen! Hierna werd hij hoofd Opleidingszaken op het Opleidingscentrum Algemeen op de Isabellakazerne in Den Bosch. Toen daar een onuitstaanbare salonofficier als directe collega werd geplaatst en bezuinigingen hem zijn eigen werk bijna onmogelijk maakten, knapte hij opnieuw. Op aanraden van de arts maakte hij gebruik van een regeling om de dienst vervroegd te verlaten. Het duurde ruim anderhalf jaar voordat hij zich weer een beetje 'mens' voelde.

De woonkamer in huize Beugeling staat vol met muziekinstrumenten, vooral gitaren. Na zijn pensionering pakte hij een oude hobby op, spelen in jazz-blues-country bandjes.

Twee tournees met zijn bandleden door Amerika brachten het levensplezier gelukkig weer terug. Bob, daar zit muziek in; schrijf het op!

Kras & Knar

KRASSE KNARREN

DANIELS

Onderweg naar Oosterhout vragen we ons af wie de Krasse Knar van vandaag is. Beiden kennen we reserve-kapitein ing Jan Pieter Daniels BSc niet en dat terwijl wij samen toch veel dienstjaren hebben. Nieuwsgierig als wij zijn, bellen we aan bij een mooi appartementen-complex. Twee uur later staan we buiten bij te komen van alle verhalen en anekdotes!

Jan Pieter („Zeg maar Jan“) is een Rotterdammer die op 1 januari 1939 voor het eerst daglicht zag als zoon van een officier van het Korps Mariniers en een moeder die naaister was bij de Beijenkorf. Naast Jan kregen zijn ouders nog één zoon en één dochter. Na de lagere school ging Jan naar de katholieke Ambachtsschool, als leerling-timmerman. Daarnaast volgde hij de avondvaktenschool. Kort na zijn indiensttreding bij een architectenbureau zei zijn baas dat hij verder moest studeren. Hij ging naar de HTS Rotterdam (weg- en waterbouwkunde) en kreeg daar vrijstelling voor het praktijkjaar. Hij kreeg de smaak van het studeren te pakken en ging naar Neijerode. Helaas voor hem kreeg hij geen uitstel voor het vervullen van zijn dienstplicht en moest hij opkomen in Vught.

Daar werd hij geselecteerd voor de SROG. Na drie maanden werd hij beëdigd als tijdelijk tweede luitenant, dit omdat hij bij de Koninklijke Marine in Nieuw-Guinea ging dienen als plaatsvervangend en later als hoofd dienstkring.

In die periode leerde hij zijn toekomstige echtgenote Wil kennen tijdens het schaatsen. Hij vroeg haar al snel ten huwelijk, waarop Wil de boot afhiel. Pas toen hij op weg naar Nieuw-Guinea een ring voor haar had gekocht op Tokyo Airport, en deze met de hulp van generaal Kuiper met een zwarte limousine bij haar had laten bezorgen, was ze om! Ze kregen twee zonen en twee kleindochters.

Na terugkomst uit Nieuw-Guinea tekende hij bij en werd hij als KVV-er geplaatst bij 4e Geleide Groep Wapens in Duitsland in de functie van projectmanager. Zijn militaire carrière eindigde abrupt. Jan had namelijk Wil 'opdracht' gegeven om bij zijn afwezigheid geen onbekenden binnen te laten. Toen op een dag zijn kolonel uit Deventer en drie collega's onaangekondigd, en in burgerkleding, babyvoeding kwamen brengen, liet zij hen mooi buiten staan. Hierna volgde een uiterst onprettig gesprek met zijn commandant. Hij nam op staande voet ontslag.

Met zijn genie-achtergrond en ervaring werd hij aangenomen bij het ingenieursbureau Netherlands Airport Consultant in Den Haag en als Chief Resident Engineer naar het Sultanaat Oman uitgezonden voor de aanleg van twee vliegvelden. Na vijf jaar keerde hij terug met een gouden Rolex (met oorkonde) die hij persoonlijk van de Sultan had gekregen.

Wil vertelt tussendoor dat zij in Oman met behulp van lespakketten van het ministerie van Onderwijs hun beide zonen les gaf. Lachend zegt ze: „Onze jongste is zelfs bij mij een klas blijven zitten!“ Voor beiden was de periode in Oman de mooiste van hun leven, al was de terugkeer naar Nederland zeer apart. Toen het gezin op het vliegveld van Beiroet stond, brak de oorlog in Libanon uit en werd de vlucht met de KLM geannuleerd. De terugreis duurde uiteindelijk ruim een week.

Na de periode Oman werkte onze Krasse Knar voor verschillende bedrijven in Saoedi-Arabië, Turkije, Iran, Libië en voormalig Oost-Duitsland. Iran wist hij te ontvluchten net voordat daar de revolutie en de chaos uitbrak. Naast zijn werk rondde hij diverse studies met succes af. Na deze buitenlandse avonturen liet hij zich gedurende veertien jaar inhuren door de DGW&T en de Defensie Pijpleiding Organisatie.

Op zeventigjarige leeftijd ging hij met pensioen. Bij hun vijftigjarig huwelijk vertelde Wil aan de burgemeester, dat het voor haar maar twaalfeneenhalf jaar was. Zo weinig had ze Jan gezien in al die jaren.

Op dit moment heeft Jan nog steeds banden met collega's bij Defensie. Hij treedt op als vertegenwoordiger van de buitenleden in het bestuur van de officiersmess First Left in Gilze-Rijen.

Op 1 januari 2018 is hij zelfs tot erelid benoemd. Hiernaast leest hij veel en helpt hij volgens eigen zeggen in het 'huishouden'. Wil ziet dat heel anders

Aan het einde van ons gesprek stelt hij dat het succes in zijn werk grotendeels te danken heeft aan zijn carrière bij de genie. Sodeju!

Kras & Knar

KRASSE KNARREN

DE KRUIJF

„Er waren geen files onderweg. We zijn al bijna in Waddinxveen. Is het goed als we iets eerder komen?" Dit is geen probleem en dus arriveren we bijna een half uur eerder dan afgesproken bij Krasse Knar Teun de Kruijf. Maar goed ook, want na de begroeting neemt hij plaats op zijn 'praatstoel'. Hij weet ons te boeien tot ver na de lunch.

Teun is op 24 december 1938 geboren in Harmelen en had twee jongere broers en een zus. Zijn vader bestierde een kruidenierswinkel annex drogisterij en juist die drogisterij zorgde voor de inkomsten. Onze Krasse Knar werd zoals toen gebruikelijk was 'verplicht' om in de winkel mee te helpen. Door het rondbrengen van de boodschappen leerde hij het hele dorp kennen. Tijdens de laatste oorlogsjaren werd bij de familie een onderwijzeres uit Milsbeek ingekwartierd. Zij leerde Teun lezen en schrijven en zodoende kon hij de eerste klas van de lagere school overslaan. Hierna volgde de MULO, dorpelingen gingen immers niet naar de HBS. Na de HTS Weg- en Waterbouwkunde wilde hij zelf naar de TH Delft, maar dat gingen zijn ouders niet betalen. Het werd dus de KMA. Tijdens zijn opleiding werd hij bijna ontheven,

omdat hij te langzaam was met hardlopen! Dat is niet zijn hobby geworden. Zijn eerste kennismaking met de parate club was bij 11 Geniebataljon, op dat moment ondergebracht in Fallingbostel. Enkele dagen na aankomst ging zijn compagniescommandant met verlof en werd hij als waarnemend compagniescommandant ingezet bij een watersnoodramp rond Hamburg. Toen de eenheid weer in Wezep terugkeerde, werd hij een paar maanden pelotonscommandant van een club van 70 man! Na het applicatiejaar volgde een plaatsing bij de D-Compagnie van 11 Geniebataljon, die vervolgens werd gereorganiseerd tot 11 Pantsergeniecompagnie en naar Ermelo verhuisde. Na de terugkeer bij 11 Geniebataljon, was hij onder andere in 1964 commandant van het laatste geniedetachment in La Courtine. Hij kreeg van Den Haag de opdracht om alle oefenmijnen mee terug te nemen. Die waren in de loop van de jaren diep in de modder weggezakt. Ze liggen er waarschijnlijk nog steeds.

In 1965 volgde een plaatsing bij 41 Pantsergeniecompagnie. Tijdens een vakantie in datzelfde jaar in Oostenrijk leerde hij Aleida kennen. Ze trouwden in 1966 en kregen drie dochters en één zoon. Inmiddels hebben ze vijf kleinkinderen. Aleida vertelt tussendoor, dat de enige kleinzoon is vernoemd en zo blijft er een familietraditie in stand.

In 1968 kwam hij terug in Wezep als commandant B-Compagnie 11 Geniebataljon. Na de Hogere Militaire Vorming volgden functies bij de afdeling Plannen van de Landmacht ("Hier heb ik een inschattingsfout gemaakt v.w.b. het aantal Saturn-kranen binnen de geniebataljons!", bekent hij eerlijk), het General Staff College in Amerika (het hele gezin ging natuurlijk mee), docent aan de Hogere Krijgsschool, plaatsvervangend G3 Staf 1 Lk, commandant 41 Geniebataljon, hoofd afdeling Organisatie bij de Landmachtstaf, hoofd ICP bij DPKL, souschef Beleidsvernieuwing, directeur van de Krijgsschool en tot slot directeur van het IDL. „Maar ik ben ook nog vijf jaar commandant van de mobilisabele 460 Geniegevechtsgroep geweest en

zelfs nog als generaal-majoor commandant van de mobilisabele 51e Pantserbrigade!", vertelt hij lachend.

Op 56-jarige leeftijd ging Teun met functioneel leeftijdsontslag. Stilzitten kon hij niet. Hij rondde op de Universiteit van Leiden een studie geschiedenis af en werd voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Militaire Bond Pro Rege. Vanwege de krimpende defensieorganisatie moesten er veel militaire tehuizen worden gesloten. Een nieuw werkveld vormden de ECHOs homes in uitzendinggebieden. Daarnaast werd hij bestuurslid bij de Stichting Menno van Coehoorn. Hierbij voerde hij de redactie van de atlanten van historische verdedigingswerken in Nederland. Hij bezocht alle vermelde locaties. Samen met Aleida reisde hij heel wat af binnen ons land. „Tot twee jaar geleden sliepen wij tijdens de vakanties nog op luchtbedjes op de camping!", vertelt zij met een glimlach. Ook was hij redacteur voor Historisch Waddinxveen en maakte hij deel uit van de Stichting Geschiedschrijving Genie.

In 2017 werd er darmkanker geconstateerd. Na een ingrijpende operatie is hij sinds kort genezen verklaard. Toch blijft het bij elk periodiek onderzoek weer spannend. Het familiefeest voor zijn 80-jarige leeftijd is daarom uitgesteld tot dit voorjaar. Dat het maar een mooi feest mag worden. Sodeju!

Kras & Knar

KRASSE KNARREN

POL

We kunnen pas ruim twee maanden na zijn verjaardag op bezoek komen, Krasse Knar Menno Pol wilde graag eerst zijn verhuizing vanuit Weert naar Oostkapelle afronden. Oostkapelle, daar zijn we al eens geweest toch? Inderdaad, een paar appartementen verder woont een andere Krasse Knar! Het complex grenst aan de duinen, vanochtend stonden hier nog zeven herten.

Terwijl we genieten van een echte Zeeuwse bôlus, steekt Menno van wal. Hij is op 1 januari 1939 geboren in Vlissingen. Zijn vader was zeeman. Mei 1940 was hij met het loodswezen op zee en kon zo met vele anderen naar Engeland uitwijken. De Duitsers bouwden Walcheren om tot een vesting met 600 bunkers, wat tot gevolg had dat hij in 1942 met zijn moeder moest worden geëvacueerd. Via familie belandden ze in Amsterdam. Menno zag zijn vader pas weer terug na de bevrijding. Toen ze eind mei 1945 terugkeerden naar Vlissingen, bleek het hart van de stad geheel verwoest en stond Walcheren nog onder water. Gelukkig kon zijn vader weer aan de slag in het loodswezen. Menno zat bij de zeeverkenner toen

zich op een dag ene Riekie aandiende om leider van de welpen te worden. Ze kwam uit Groningen. Werk bij de Schelde en het beschikbaar zijn van een huis was de reden dat haar vader met het gezin naar Vlissingen trok. Tussen Riekie en Menno klikte het gelijk; ze trouwden in 1963 en kregen twee zonen.

Na de HBS en HTS-Werktuigbouwkunde moest hij in dienst. Opgeleid als specialist brugslag mocht hij luitenant Schalkwijk opvolgen als toegevoegd op de Bruggenschool. Het werd een leuke en bovenal leerzame diensttijd met instructeurs als Aanraad en Van den Tillaard. Na zijn afzwaaien kon hij gelijk terecht bij De Schelde, waar hij op kosten van het bedrijf eerst een anderhalf jaar durende opleiding bedrijfskunde mocht volgen. Hij werd geplaatst als assistent bedrijfsleider van de algemene onderhoudsdienst. Na een paar jaar stapte hij van de scheepswerf over naar de chemische industrie van Hoechst. Hier mocht hij een werkplaats voor de technische dienst opzetten van een nieuwe fosorfabriek voor productie van de waterontharder in wasmiddelen. De ontwikkelingen in deze industrie gingen hard, de focus werd regelmatig verlegd en dat betekende vaak grote uitbreidingen maar ook reorganisaties, waarbij hij samenwerkte met een consultancyteam van MacKenzie. Het aanbod om hoofd personeelszaken te worden, hield hij af. Het vervolgaanbod om hoofd productie van kunststofverwerkingsfabriek in Weert te worden kon hij niet opnieuw weigeren. Het betekende een twee jaar lang weekendhuwelijk, totdat de kinderen het huis uit gingen. Het ging goed met het bedrijf, maar ook hier volgden reorganisaties elkaar snel op. Bij de reorganisatie in 1995 werd de divisie van de productie van PVC-folie verzelfstandigd en werd hij hiervan de directeur. Dit bleef hij tot zijn pensionering. Ze bleven in Weert wonen naast het in de wijk gelegen mobilisatiecomplex. Naast zijn burgerbestaan bleef hij als reservist zeer betrokken bij de genie, en dan vooral binnen het Nationaal Territoriaal Commando en bij 201 Geniegevechtsgroep.

Met volledige medewerking van zijn chefs bij De Schelde en Hoechst – „... en van mij...,” zegt Riekie lachend – kon hij alle herhalings oefeningen meemaken en de nodige cursussen volgen. Hij werd compagniescommandant van 465 Baileybrugcompagnie, S4 van 107 Geniebataljon en zwaaide af als bataljonscommandant van 481 Geniebataljon.

Tijdens de heerlijke lunch met enkele Zeeuwse lekkernijen vertelt Menno over zijn hobby's. Een enorme boekenkast markeert zijn liefde voor lezen en geschiedenis. Voor zijn favoriete sport golf kreeg hij meer tijd na zijn pensionering. Op de Fontys hogeschool in Venlo gaf hij drie jaar les in het opzetten van miniondernemingen. Binnen het Project Uitzending Managers is hij diverse malen als adviseur ingezet in landen als Vietnam, Turkije, Bosnië en in 2014 twee keer in Kenya. Dit alles als onbetaalde vrijwilliger. Bij Probus gaf hij regelmatig historische lezingen. Hij was penningmeester van een Stichting Natuur en Milieu Educatie. Hij was bestuurslid en tot 2017 voorzitter van de belangenvereniging voor gepensioneerden bij Hoechst. Tussendoor had hij ook nog tijd om samen met Riekie rondreizen te maken door Afrika, Cuba, Marokko en Nieuw-Zeeland en op wandelvakanties te gaan in Italië en Spanje. Voorwaar een Krasse Knar.

Menno en Riekie, nog vele mooie jaren toegewenst!

Kras & Knar

KRASSE KNARREN

UITERWIJK

Door het uitlopen van een eerdere afspraak, arriveren we een half uur te laat in Geldermalsen bij Krasse Knar Rob Uiterwijk en zijn vrouw Leny. Gelukkig zijn ze niet boos en krijgen we toch nog een heerlijk gebakje bij de koffie.

Rob is in Den Haag geboren op 13 januari 1939 om 00.15 uur. Rob vertelt lachend dat zijn moeder bijgelovig was en alles in het werk heeft gesteld om de 13 te voorkomen, wat dus net niet is gelukt. De razzia's op Dolle Dinsdag, 5 september 1944, staan hem nog goed bij. De opmars van de geallieerden was begonnen, maar de verwachte snelle bevrijding bleek helaas een illusie. Vlak na de oorlog gingen zijn ouders scheiden. Dat was in die tijd zeer ongepast en bovendien bestond er toen nog geen alimentatieplicht. Het gezin met nog een broer en een zus had het daardoor zwaar. Met zijn vader verwaterde het contact snel. Na de lagere school en de MULO B wilde Rob het liefst stuurman op zee worden maar dat werd hem ernstig afgeraden wegens een familie kwaal met grote kans op doofheid. En zo werd het Weg- & Waterbouwkunde op de HTS in Den Haag.

Zijn moeder stelde wel één voorwaarde: studeren en géén meisjes! Dat lukte prima, totdat hij Leny leerde kennen. Dit jaar zijn zij zevenenvijftig jaar getrouwd en kregen twee zonen en twee kleindochters.

Na zijn studie heeft hij negen maanden gewerkt bij de Zuiderzeewerken, waar hij zich bezig hield met de invloed van stormen op onder andere het Kornwerderzand. Omdat Rob kostwinner was, werd hij vrijgesteld van de militaire dienstplicht. Als donderslag bij heldere hemel werd hij alsnog opgeroepen en moest hij zich op 5 april 1960 melden in Vught. Na zijn opleidingen in Soesterberg en de SMID in Harderwijk werd hij als waarnemend S2 geplaatst bij de Inspectie der Genie/Bureau Brugclassificaties in Den Haag. Na drie maanden werd hij geplaatst bij de sectie G2 van de Generale Staf en hield hij zich bezig met het vervaardigen van boekwerken over vijandelijk materieel. Terugkijkend vertelt hij, dat hij een fantastische diensttijd had.

Na zijn dienst kwam Rob terecht bij de Gemeente Rotterdam en werd hij belast met de aanleg en het beheer van de bruggen en viaducten op de rondweg en de Maasvlakte. Hierna volgde een nieuwe uitdaging bij de Provincie Gelderland, met standplaats Geldermalsen.

Rob was zeer nauw betrokken bij de bouw van de Waalbrug bij Tiel en werd later verantwoordelijk voor de kunstwerken in het provinciale wegennet. Op 65-jarige leeftijd ging hij met pensioen. Zijn drukbezochte afscheidsreceptie was een mooi einde van zijn loopbaan.

Naast zijn werk werd hij door zijn werkgever in de gelegenheid gesteld om diverse militaire cursussen en oefeningen te volgen. Na de K- en de L-cursus en de S4 opleiding werd hij hoofd S4 bij het mobilisabele 223 Geniebataljon. Hij wilde daarna graag plaatsvervangend bataljonscommandant worden. In 1987 volgde hij daartoe een 'training on the job' bij 11 Geniebataljon. Tijdens deze oefening werd de beroeps PBC, majoor Willem Kockx, al na een dag 'uitgeschakeld' en werd hij door luitenant-kolonel Vinkenburg, de bataljonscommandant, voor de leeuwen gegooid. Enige tijd na deze oefening kreeg hij een telefoontje van Eef Haar van het NTC met de mededeling dat hij geen PBC maar bataljonscommandant werd van het mobilisabele 482 Geniebataljon als opvolger van Jan Kamminga. De bevordering was een verrassing. Wat een eer en wat een uitdaging!

Na zijn pensionering heeft hij zich bezighouden als vrijwilliger bij het Geniemuseum, als bestuurslid bij de KNVRO en was hij actief in de kerk. Tegenwoordig leidt hij de maandelijkse bijeenkomsten van de officiersvereniging Van Brederoode in Vught. Hij leest en puzzelt veel, is vaak in de tuin te vinden en speelde tot voor kort badminton. Met Leny zwemt hij nog. Zij heeft 21 jaar in het plaatselijke zwembad gewerkt, wat hen beiden een abonnement voor het leven opleverde. Leny moet het nu wel even rustig aan doen. Twee maanden geleden heeft zij op onverklaarbare wijze twee breuken in haar rug opgelopen.

Leny wordt in augustus 80 jaar en dan geven deze twee Krasse Knarren samen een groot feest. Geniet er van!

Kras & Knar

KRASSE KNARREN

VERHAGEN

We zijn vandaag in Breda bij Krasse Knar Ad Verhagen en zijn vrouw Margriet. Voor Kras & Knar, en waarschijnlijk alle oudere KMA-genieofficieren, is Ad nog steeds een begrip en voor velen meer dan een goede herinnering aan hun KMA-tijd. Op tafel ligt een fotoboek uit 1989 met voor ons bekende foto's van de Poolseweg, HET laboratorium voor de geniecadetten. We zijn gelijk weer helemaal bij de les.

Ad is geboren op 5 januari 1939 in Veldhoven. Zijn vader werkte als uitvoerder bij Heidemij. Veertien dagen na zijn geboorte verhuisde het gezin naar Amersfoort, omdat zijn vader daar werd ingezet bij de aanleg van het Amsterdam-Rijnkanaal. Op de lagere school kreeg hij het schooladvies voor de ambachtsschool. Daar waren zijn ouders het totaal niet mee eens. Terecht, zoals later bleek. Hij rondde zonder problemen de HBS af en daarna de HTS – fysische techniek in Dordrecht.

Ad werd buitengewoon dienstplichtig; er waren teveel jonge mannen van zijn geboortejahr beschikbaar. Zo kon hij gelijk na zijn studie op zoek naar een baan. In

deze zoektocht viel zijn oog op een advertentie voor een functie bij de KMA. Ze zochten daar iemand met affiniteit voor weg- en waterbouw en mechanica. Hij stuurde een briefkaartje en werd gelijk bij het eerste sollicitatiegesprek met professor Kist aangenomen. Hij werd belast met de praktijkbegeleiding van geniecadetten. Een goede keus. Ad zou zijn hele actieve loopbaan van ruim 40 jaar in dienst van de KMA blijven. In 2004 moest hij met pensioen. Liever was hij gewoon doorgegaan. Zijn 'betonlab' aan de Poolseweg en later de Fellenootstraat was één grote snoepwinkel. Elk jaar de uitvalsbasis voor nieuwe eindstudies van veelbelovende cadetten die onderzoek deden naar het verbeteren van de sterkte van beton, de draagkracht van de bodem en het testen van nieuwe technieken als gewapend asfalt en textielmatten. De penetrometer is ontwikkeld in zijn laboratorium. Zijn grootste uitdaging bestond uit het bij elkaar schrapen van de benodigde onderzoeksbudgetten die elk jaar weer onder druk stonden. Zijn financiële rituelwerk bracht hem in contact met diverse grote bedrijven en andere hogescholen. Deze contacten resulteerden soms in grappige zaken als het bouwen van betonnen kano's en de daaraan gekoppelde deelname aan betonkanoraces. De teams van de KMA hebben nooit gewonnen, maar de hilarische momenten waren goud waard.

Minder leuk was de controle op zijn financiële boekhouding. Die klopte nooit! Ad kijkt met een grijns terug. Hij heeft immers steeds de dans steeds kunnen ontspringen, dit overigens dankzij de steun die hij kreeg van de achtereenvolgende professoren Kist, Hartman en Van Loenen. De namen van bekende docenten passeren de revue: Wassink, Geerlings, Geurts, Sarton en Van der Helm. Ook de studievaaandrigs, die moesten uitleggen wat de docenten tijdens hun les nou precies bedoelden, komen aan bod.

Na zijn pensionering is Ad als vrijwilliger aan de slag gegaan bij de TH Eindhoven;

opnieuw als praktijkbegeleider, en dat doet hij nog steeds. De contacten met de KMA zijn nog steeds warm mede door zijn bezoeken aan het maandelijkse senioren convent. Daarnaast heeft hij nog een bijzondere hobby: betonnen miniatuur replica's maken van historische gedenkschilden en geschut. De garage, omgebouwd tot werkplaats, staat vol met nuttige dingen die ooit nog eens van pas kunnen komen. Weggooien is aan Ad niet besteed. Met bewondering kijken we naar de detaillering van zijn kunstwerken. Niet te geloven dat je dit met beton kunt doen.

Ad leerde zijn Margriet kennen tijdens danses. Het klikte gelijk. In 1964 trouwde het stel en kregen vier kinderen en nog eens vier kleinkinderen. Helaas trof hen het noodlot; in 2005 verongelukte hun jongste dochter op tragische wijze. Zij werd slechts 26 jaar oud.

Zelf bleven Ad en Margriet niet gevrijwaard van gezondheidsproblemen. Zo werd bij Ad vier jaar geleden prostaatkanker geconstateerd. De hoop is gevestigd op het aanslaan van de Radium223-kuur. En Margriet is herstellende van een gecompliceerde armbreuk als gevolg van een lelijke val vorig jaar. De huisarts heeft al gezegd dat ze zich beiden onderhand moeten gedragen naar hun leeftijd. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Of zoals Ad eindigt: „Als het echt niet lukt, dan gaat de caravan alsnog de deur uit.” Ad, bij deze nogmaals bedankt voor je inzet voor de genie. Sodeju!

Kras & Knar

Naschrift redactie.

Het bestuur van de VOG ontving op maandag 17 juni het droevige bericht dat Ad Verhagen op 2 juni 2019 is overleden. Wij wensen de familie sterkte bij het verwerken van dit grote verlies.

Luitenant-kolonel b.d.

Martin Sturm

Rotterdam, 5 februari 1948 - Antwerpen, 22 januari 2019

In augustus 1967 kwam Martin op de KMA in het eerste jaar van de genieklas die uit totaal zeven personen bestond. Na één jaar waren daarvan nog drie over, Martin, Ger Boers en ondergetekende.

In het tweede jaar kwam Rob de Jong erbij, berucht door zijn springstofexperimenten en gevreesd om zijn talkpoederbommen. Martin kon, net als ik, 's-morgens moeizaam uit zijn nest komen. Dankzij Ger Boers die ons driemaal wekte (als ie zich ging wassen, als ie terugkwam en als ie naar het appél vertrok) kwamen we elke keer net op tijd op appél. Martin hoefde maar weinig te studeren om mooie cijfers te behalen. Dit stelde hem in staat ons 's-avonds op zijn kamer uit te nodigen om koffie te drinken, te kaarten of wat bij te praten. Aldus ontstond binnen ons jaar een hechte band. Martin speelde samen met mij in het Velocitas basketbalteam waarmee we, mede door zijn onverzettelijke inzet, zelfs een keer krijgsmacht kampioen werden. Martin was sportief, had een groot "denkraam" op velerlei gebieden, was sociaal en beschikte over een gezonde portie humor. Er gebeurde rondom hem altijd wel wat. Martin neigde bij ludieke acties vaak naar accident-prone. Zo trok hij de veiligheidspin uit een rookgranaat maar kreeg die niet meer teruggeplaatst. Na er een tijd mee te hebben rondgelopen, gooide hij de granaat in de kamer van Ger die uitkeek op het kantoor van Dagblad de Stem. Ger deed onmiddellijk het raam open, voorbijgangers zagen de rook, dachten dat er brand was en waarschuwden de brandweer die vervolgens met groot materieel uitrukte. Of de keer dat Martin zijn gal spuugde over de gouverneur van de KMA die precies op dat moment achter ons liep.

Na de KMA werd Martin pelotonscommandant bij 43 Pantsergeniecompagnie en werd hij mijn grote tegenstrever bij de pantsergenieoefening Wie van de vijf. Daarna werden Martin, Ger en ik bijna gelijktijdig overgeplaatst naar het zuiden en woonden we alle drie in Boxtel. Daar kwamen we regelmatig, al of niet vergezeld van onze

kinderen, feestelijk bij elkaar over de vloer.

Vanuit Boxtel verhuisde Martin naar Leiderdorp om de cursus stafdienst te volgen. Hij haalde met gemak een aanbeveling en deed met verve de HKS. Daarna volgden individuele plaatsingen in diverse Haagse functies bij DEBKL en ICT-functies bij DMKL en DPKL. De trage carrièregang bij Defensie was voor hem aanleiding te solliciteren naar de functie van hoofd Automatisering bij de PZEM. Daarna volgden van 1987 – 2004 nog diverse functies buiten Defensie. Zo was hij adjunct-directeur Informatievoorziening bij Delta Nuts, algemeen directeur Arbodienst Zeeland, plaatsvervangend directeur ArboUnie ZWNL en tot slot projectdirecteur ArboUnie Nederland. In 2004 ging hij met pensioen.

Nadat Martin in 1987 de dienst had verlaten, kwam ik hem nog éénmaal tegen. Hij vertelde me dat hij de liefde van zijn leven, Linda Rottiers uit België, had ontmoet en dat hij in Antwerpen woonde. Na zijn pensioen steunde hij Linda bij de administratie van haar modezaak, volgde een cursus websitebouwen en werd een fanatiek golfer.

Martin hield de band met Defensie in stand via de jaarlijkse reünie van zijn HNV jaar. Acht jaar geleden nam Martin het initiatief om onze eerste geniejaar reünie te organiseren in Antwerpen. Er zouden nog vele gezellige bijeenkomsten volgen. De laatste jaren werd zijn leven beperkt door een longaandoening (hij had nog 25% longcapaciteit) en maakten we ons zorgen over zijn gezondheid. Hoe anders kan het lopen, een val thuis bezorgde hem een hersenbloeding, waarna hij drie weken in coma lag. Toen bleek dat er geen verbetering meer mogelijk was, werd in goed overleg overleg tussen de medici en de familie besloten de medicatie te stoppen.

Onze troost en gedachten gaan uit naar zijn Linda, zijn kinderen en kleinkinderen en de familie.

Namens ons jaar: **bonsoir mon ami bonsoir.**

BvdM

BONSOÏR MON AMI BONSOÏR

Tom Zwart

Arnhem, 26 september 1937 - Leusden, 28 maart 2019

Tom Zwart, geboren en getogen in Arnhem, maakte tijdens de oorlog de slag om Arnhem mee. Bombardementen in zijn straat noopten het gezin via Apeldoorn naar Kampen te lopen om daar te worden ondergebracht. Na zijn terugkeer in Arnhem volgde hij de wat langer durende middelbare schoolopleiding aan het Christelijk Lyceum, waarna hij in dienst ging. Net als zijn grootvader en vader was hij een groot vogel- en natuurliefhebber. Het verbaasde dan ook niemand dat hij na zijn diensttijd in Wageningen ging studeren. Hij was een actieve en leergierige student.

Na zijn studie ging hij bij de Dienst Gebouwen Werken en Terreinen (DGWT) werken in de sector cultuurtechniek.

Tom had in de centrale directie van de DGWT-organisatie een aparte positie. Hij was het aanspreekpunt voor al het groen op de defensie oefenterreinen, vliegvelden en kazernecomplexen. Samen met zijn mensen in de regio's was het een bijzondere club.

Terwijl de technische medewerkers van andere vakgebieden met hun specialistische kennis meestal samenwerkten aan de grote projecten voor de krijgsmachtdelen, voerden de cultuurtechnische medewerkers hun werk grotendeels uit binnen hun eigen vakgebied. Toch was Tom binnen de afdeling techniek een fijne vent, met een grote inbreng voor de sfeer binnen de afdeling.

Cultuurtechniek was nou niet bepaald het vakgebied dat bij de krijgsmachtdelen hoog in aanzien stond. Integendeel zelfs, voor hen was vooral van belang te kunnen beschikken over terreinen waarop, liefst onbeperkt, geoefend en geschoten kon worden.

Daar stond tegenover dat de aandacht voor de natuur bij de provincies en gemeenten erg groot was en regelmatig strijdig met de wensen van Defensie. Tom werkte altijd in een spanningsveld tussen de gebruikers en de bestuurders in de omgeving van de militaire terreinen.

Door zijn charmante manier van optreden wist hij wederzijds begrip bij beide partijen te bereiken. Zijn inbreng bij uitwisseling van civiele en militaire terreinen is groot geweest.

Het was voor hem een zware taak toen de landmacht rupsvoertuigen ging gebruiken. Tom speelde het voor elkaar de oefenterreinen aan te passen voor het nieuwe gebruik en daarbij ook nog eens de natuurwaarde van de terreinen te handhaven.

Zijn grootste project is de inrichting van een nieuw en groot oefenterrein in het drooggemalen Lauwersmeer geweest. Bij de aanleg ondervond hij aanvankelijk veel tegenstand van actievoerders en een aantal politici. Het tijdelijk stopzetten van de uitvoering bleef hem niet gespaard. Uiteindelijk lukte het hem om het gebied met de aanleg van een uitgebreid drainagesysteem geschikt te maken voor het bestaande en nieuwe optreden van de krijgsmacht. Tom was bijzonder trots op zijn cultuurtechnische bijdrage bij het tot stand komen van dit bijzondere oefenterrein. Door middel van het aanleggen van een padenstelsel kan iedereen -als er niet wordt geoefend- genieten van dit natuurgebied.

Na zijn vertrek bij Defensie heeft Tom veel tijd en aandacht kunnen geven aan zijn gezin. Naast sporten en vakanties was hij voorzitter van de kerkenraad en voor het CDA raadslid in zijn Leusden. Bij zijn afscheid in de volledig gevulde kerk bleek hoe geliefd Tom in zijn woonplaats was. We hebben afscheid moeten nemen van een warme en sociale man.

We wensen zijn vrouw Roelien en hun gezin en familie veel sterkte bij het grote verlies van Tom.

KdV / JZ

VERBONDEN DOOR KAMERAADSCHAP

